

Hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl

Een karakteristieke route voor goederenvervoer en recreatievaart door Noord-Nederland

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Vergroten veiligheid op het water

Om de scheepvaart ook in de toekomst een vlotte en veilige doorvaart te garanderen, werkt Rijkswaterstaat samen met andere partijen aan de verbetering van de inrichting van de vaarweg en de informatie en voorlichting aan de vaarweggebruikers. De huidige diversiteit aan bruggen en bochten vergt veel van zowel de schippers als de bedienaars van de bruggen. Naast de aanpassingen aan de vaarweg om die volledig beschikbaar te maken voor grotere schepen werkt Rijkswaterstaat ook aan de ontwikkeling van goede informatievoorziening zowel digitaal, per marifoon, als met eenduidige verkeerstekens en seinen langs de vaarweg. Daarnaast stimuleert Rijkswaterstaat samen met de opleidingsinstituten en brancheverenigingen het gebruik en de verbetering van de informatievoorziening aan boord van de binnenvaartschepen.

Met name op het Prinses Margrietkanaal in Friesland gaat meer aandacht uit naar de recreatieroutes en het informeren van recreatieschippers via de verhuurders. Hiervoor werkt Rijkswaterstaat samen met andere partijen binnen het programma Varen doe je Samen.

Rijkswaterstaat wil met de verbetering van registratie, feiten verzamelen en analyse van aanvaringen nog beter inzicht krijgen in verder te nemen maatregelen om de veiligheid op de hoofdvaarweg te vergroten.

Toezicht

Op de hoofdvaarweg houden de mobiel verkeersleiders van Rijkswaterstaat toezicht. Ze geven voorlichting, inspecteren de vaarweg en begeleiden de scheepvaart bij onder andere evenementen en incidenten. Bij calamiteiten ondersteunen zij de hulpdiensten bij opsporing, zoals bij vermiste personen, en zorgen zij dat de hulpdiensten hun werk kunnen doen en dat de vaarweg snel weer vrij is. Als buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) zijn ze bovendien verantwoordelijk voor het handhaven van wet- en regelgeving op het water. Een aantal mobiel verkeersleiders heeft ook de rol van Officier Van Dienst (OVD). Een OVD wordt opgeroepen bij grotere incidenten en handelt samen met hulpdiensten de gevolgen van het incident af.

Veiligheid recreanten

Vooral in de zomer is het erg druk met recreatievaart op de Friese meren. Het Prinses Margrietkanaal kruist deze druk bevaren meren. De mobiel verkeersleiders letten daar vooral op of de vaarregels worden opgevolgd, zoals het stuurboordwal (rechts) houden, en wijzen zwemmers op het zwembod vanwege het gevaar van stroming.

Eemskanaal

Feiten en cijfers

- Lengte: 26,5 kilometer
- Van Groningen Stad tot Delfzijl
- 7 bruggen
- 1 sluis

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat

Kijk voor meer informatie op
www.rijkswaterstaat.nl/HLD
of bel 0800-8002 (ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)

oktober 2018 | NN1018TP347

Hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl

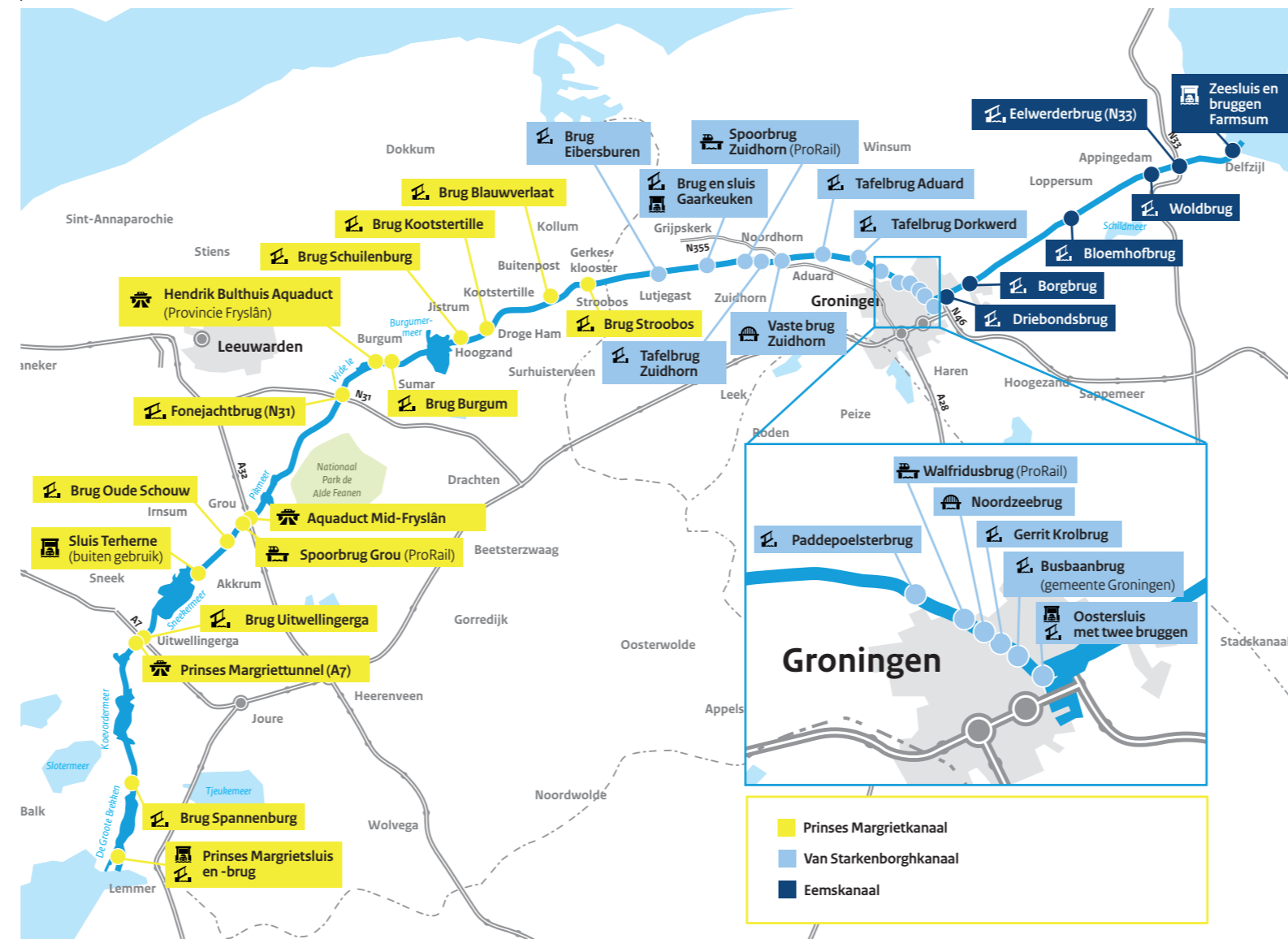
De hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl bestaat uit het Prinses Margrietkanaal (Friesland), Van Starckenborghkanaal en Eemskanaal (Groningen). Rijkswaterstaat heeft op 1 januari 2014 het eigendom en beheer van de hoofdvaarweg van de provincies Fryslân en Groningen overgenomen. Rijkswaterstaat zorgt voor het dagelijks beheer en onderhoud van alle bruggen, sluisen, aquaducten, oevers en bodems, de bediening van de bruggen en sluisen en het toezicht op het water.

Schakel Noord-Nederlandse economie

De hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl is één van de belangrijkste waterwegen van ons land. De hoofdvaarweg verbindt de havens van Amsterdam en Rotterdam met Noord-Duitsland voor de beroepsvaart. Daarmee is de hoofdvaarweg een belangrijke schakel in de Noord-Nederlandse economie.

Toename transport over water

Het transport over water neemt sterk toe, zowel het vervoerde gewicht als de scheepsgrootte. Daarom is het noodzakelijk deze hoofdvaarweg aan te passen zodat grotere schepen (CEMT-klasse Va) veilig en vlot door de noordelijke provincies kunnen varen. Hiervoor moet een aantal objecten worden vervangen. Daarnaast wordt, waar nodig, de vaargeul verbreed of verdiept en worden damwanden, steigers, remmingwerken, meerpalen en ligplaat- sen aangepast. Zo is schaalvergroting van de scheepvaart mogelijk en is de weg vrij voor meer transport over water.

Feiten en cijfers

We maken van de hoofdvaarweg een vaarweg voor scheepvaart CEMT-klasse Va: dit is een schip met een lengte van 135 meter, een breedte van 11,4 meter en een maximale diepgang van 3,5 meter.

De vaarweg moet aan de volgende punten voldoen:

- Tweestrooksdoorvaart (twee richtingen) en een symmetrisch profiel onder water.
- Tussen Lemmer en Gaarkeuken in de provincie Fryslân en het Eemskanaal in de provincie Groningen een kanaal van 57 meter breed met dezelfde voorzieningen.
- Op de ruime wateren (Friese meren) tussen Lemmer en Grou is de vaarweg breder (77 meter) met een aparte vaargeul voor de recreatievaart.
- Tussen Gaarkeuken en Oostersluis in de provincie Groningen een kanaal van 54 meter breed met natuurvriendelijke oevers, waar mogelijk of waar nodig voorzien van stalen damwanden.
- Voor het kanaaldeel tussen het Oude Eemskanaal - Zeehavenkanaal via sluis Farmsum geldt een maximale diepgang van vijf meter voor schepen die van zee komen.

- Een waterdiepte van 5 meter in het midden van het kanaal. Voor het kanaaldeel tussen Oude Eemskanaal - Zeehavenkanaal via sluis Farmsum geldt een afwijkende waterdiepte van 6 meter.
- Daarnaast maakt de hoofdvaarweg deel uit van de staande mastroute voor het traject Lemmer - Grou en op het Eemskanaal. Hierom en vanwege de scheepsbouw in Noord-Nederland zijn er tussen Lemmer en Stroobos en op het Eemskanaal beweegbare bruggen met een doorvaartbreedte van het beweegbare deel van 19 meter en het vaste deel van 22 meter. In geopende toestand is de doorvaarthoogte oneindig.
- Tussen Gaarkeuken en Groningen zijn vaste bruggen mogelijk met een doorvaartbreedte over de gehele vaarweg zonder middenpijl en met een minimale doorvaarthoogte van 9,1 meter. Daarbij wordt rekening gehouden met bodemdaling. Beweegbare bruggen op dit gedeelte hebben tenminste dezelfde doorvaarthoogte van 9,1 meter in geopende toestand.
- Alle sluisen dienen te zijn voorzien van een minimale kolkengte van 150 meter, een kolkbreedte van 18 meter en een drempeldiepte van 4,2 meter.
- Sluisen en bruggen worden vanuit een bediening op afstand bediend.

Prinses Margrietkanaal
Feiten en cijfers

- Lengte: 64,5 kilometer
- Van Lemmer tot Stroobos
- 11 bruggen
- 2 sluisen
- 3 aquaducten

In de hoofdvaarweg ligt een verzameling van verschillende objecten, sluisen en aquaducten waarvan Rijkswaterstaat de eigenaar is en het onderhoud verzorgt. Elk object heeft zijn eigen karakteristieke eigenschappen. In de kaart hierboven staan alle objecten op een rij die een schipper varend van Lemmer naar Delfzijl of andersom tegenkomt. Een aantal objecten kruist een rijksweg waarvan het beheer en onderhoud ook bij Rijkswaterstaat ligt of is van een andere beheerder zoals een gemeente, een provincie of ProRail. Als dit het geval is, dan staat dit er tussen haakjes achter.

Nieuwe bruggen

Het vervoer over water groeit. Om de hoofdvaarweg geschikt te maken voor grotere schepen CEMT-klasse Va (zie Feiten en cijfers), krijgt de vaarweg overal een doorvaarthoogte van tenminste 9,10 meter. Hiervoor moet een aantal bruggen worden vervangen door hogere en bredere exemplaren.

De afgelopen jaren heeft Rijkswaterstaat samen met de provincies Fryslân en Groningen in de eerste fase een aantal bruggen vervangen zoals in Burgum (Friesland), Zuidhorn en Dorkwerd (Groningen). Daarnaast zijn aanpassingen aan de hoofdvaarweg uitgevoerd zoals bochtafsnijdingen en vernieuwingen van de vaarweg. Zodra de nieuwe brug in Aduard (Groningen) is aangesloten op de nieuwe rondweg is deze fase afgerond.

De voorbereiding van de vervanging van de Gerrit Krolbrug (Groningen) is in volle gang. Daarnaast worden de bruggen

Spanneburg, Uitwellingerga, Oude Schouw, Schuilenburg en Kootstertille in Friesland en de Paddepoelsterbrug in Groningen vervangen. De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft hiervoor budget gereserveerd. Hierna voldoen alle bruggen aan de juiste afmetingen.

Beheer en onderhoud

Rijkswaterstaat is de beheerder van de hoofdvaarweg en zorgt voor het dagelijkse onderhoud van alle objecten. Deze werkzaamheden variëren van het inspecteren en onderhouden van alle bruggen, sluisen en de bodem van de vaarwegen tot het onderhoud van de fauna- en groenvoorzieningen en de oevers. Voor een deel van deze werkzaamheden heeft Rijkswaterstaat een contract met de markt afgesloten. Deze marktpartij inspecteert en monitort de drie kanalen zodat de veiligheid en doorstroming voor de vaarweggebruikers optimaal blijft. Naast het dagelijkse beheer is de marktpartij ook verantwoordelijk voor het veiligstellen van objecten bij calamiteiten.

Brug- en sluisbediening

Rijkswaterstaat is op alle hoofdvaarwegen verantwoordelijk voor de bediening van de bruggen en sluisen met uitzondering van de spoorbrug bij Grou en de Busbaanbrug in Groningen. Op het Van Starckenborghkanaal en Eemskanaal wordt de bediening nog uitgevoerd door de provincie Groningen onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat. Op termijn worden alle bruggen en sluisen op de hoofdvaarweg bediend vanuit de bedieningscentrales in Lemmer en Farmsum.

Van Starckenborghkanaal
Feiten en cijfers

- Lengte: 27 kilometer
- Van Stroobos tot Groningen Stad
- 14 bruggen
- 2 sluisen

